



Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019

2019 dccc 3

RHAN 6

YMCHWILIADAU: ATODOL

Ymgynghori a chydweithredu

65 Ymgynghori a chydweithredu ag ombwdsmyr eraill

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw'r Ombwdsmon, wrth wneud penderfyniad o dan adran 3(5), 4(3)(a), 43(8), 44(4)(a) neu wrth gynnal ymchwiliad o dan Ran 3 neu 5, yn dod i'r farn y gallai mater sy'n destun y gŵyn neu'r ymchwiliad fod yn destun ymchwiliad gan ombwdsmon a grybwyllir yn is-adran (7).
- (2) Rhaid i'r Ombwdsmon ymgynghori â'r ombwdsmon hwnnw am y mater.
- (3) Caiff yr Ombwdsmon gydweithredu â'r ombwdsmon hwnnw mewn perthynas â'r mater.
- (4) Caiff ymgynghoriad o dan is-adran (2), a chydweithrediad o dan is-adran (3), ymestyn i unrhyw beth sy'n ymwneud â mater sy'n destun y gŵyn neu'r ymchwiliad, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill)—
 - (a) cynnal ymchwiliad i'r gŵyn, a
 - (b) ffurf, cynnwys a chyhoeddiad adroddiad yr ymchwiliad.
- (5) Os yw'r Ombwdsmon yn ymgynghori ag ombwdsmon am fater o dan is-adran (2), caiff yr Ombwdsmon a'r ombwdsmon hwnnw—
 - (a) cynnal ymchwiliad ar y cyd i'r mater,
 - (b) paratoi adroddiad ar y cyd mewn perthynas â'r ymchwiliad, ac
 - (c) cyhoeddi'r adroddiad ar y cyd.

- (6) Nid yw is-adran (5) yn gymwys os mai'r ombwdsman yr ymgynghorir ag ef o dan is-adran (2) yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yr Alban.
- (7) Yr ombwdsmyrn y cyfeirir atynt yn is-adran (1) yw—
- y Comisiynydd Seneddol dros Weinyddiaeth;
 - Comisiynydd Gwasanaeth Iechyd Lloegr;
 - Comisiynydd Lleol;
 - Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yr Alban;
 - ombwdsmon tai a benodwyd yn unol â chynllun a gymeradwywyd o dan adran 51 o [Ddeddf Tai 1996 \(p.52\)](#).
- (8) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio is-adran (7) drwy—
- ychwanegu person,
 - hepgor person, neu
 - newid y disgrifiad o berson.
- (9) Caiff rheoliadau o dan is-adran (8) ychwanegu person at is-adran (7) dim ond os oes gan y person, ym marn Gweinidogion Cymru, swyddogaethau sy'n ymwneud ag ymchwilio i gwynion.
- (10) Ni chaniateir gwneud rheoliadau o dan is-adran (8) oni bai bod drafft o'r offeryn statudol sy'n cynnwys y rheoliadau wedi ei osod gerbron y Cynulliad, ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.

66 Cydweithio â phersonau a bennir

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw'n ymddangos i'r Ombwdsmon—
- bod mater y mae gan yr Ombwdsmon hawl i ymchwilio iddo, a
 - bod y mater yn un a allai hefyd fod yn destun ymchwiliad gan berson a bennir yn is-adran (2) (“person a bennir”).
- (2) Mae'r canlynol yn bersonau a bennir—
- Comisiynydd Plant Cymru;
 - Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru;
 - Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru;
 - Comisiynydd y Gymraeg;
 - pan fo'r mater yn ymwneud ag iechyd neu ofal cymdeithasol, Gweinidogion Cymru.
- (3) Yn ddarostyngedig i is-adran (4), pan fo'r Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n briodol, rhaid i'r Ombwdsmon—
- rhoi gwybod i'r person a bennir perthnasol am y mater, a
 - ymgyngori â'r person a bennir mewn perthynas ag ef.
- (4) Pan fo'r Ombwdsmon yn ymchwilio i'r mater o dan adran 4 neu 44, rhaid i'r Ombwdsmon—
- rhoi gwybod i'r person a bennir perthnasol am y mater, a
 - pan fo'r Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n briodol, ymgynghori â'r person a bennir mewn perthynas ag ef.

- (5) Pan fo'r Ombwdsmon yn ymgynghori â pherson a bennir o dan yr adran hon, caiff yr Ombwdsmon a'r person a bennir—
 - (a) cydweithredu â'i gilydd mewn perthynas â'r mater,
 - (b) cynnal ymchwiliad ar y cyd i'r mater, ac
 - (c) paratoi a chyhoeddi adroddiad ar y cyd mewn perthynas â'r ymchwiliad.
- (6) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio is-adran (2) drwy—
 - (a) ychwanegu person a bennir at y rhestr neu ei ddileu o'r rhestr, neu
 - (b) amrywio cyfeiriad at fath neu ddisgrifiad o berson a bennir a gynhwysir am y tro yn yr is-adran honno.
- (7) Ni chaniateir gwneud rheoliadau o dan is-adran (6) oni bai bod drafft o'r offeryn statudol sy'n cynnwys y rheoliadau wedi ei osod gerbron y Cynulliad, ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.

67 Cydlafurio â Chomisiynwyr

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw'n ymddangos i'r Ombwdsmon bod—
 - (a) cwyn, neu
 - (b) mater y mae'r Ombwdsmon yn ystyried ymchwilio iddo o dan adran 4 neu 44, yn ymwneud â mater, neu'n codi mater, a allai fod yn destun ymchwiliad gan Gomisiynydd Plant Cymru, Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru neu Gomisiynydd y Gymraeg (y "mater cysylltiedig").
- (2) Os yw'r Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n briodol, rhaid i'r Ombwdsmon roi gwybod i'r Comisiynydd perthnasol am y mater cysylltiedig.
- (3) Os yw'r Ombwdsmon o'r farn bod y mater yn fater y mae gan yr Ombwdsmon hawl i gynnal ymchwiliad iddo (y "mater Ombwdsmon"), rhaid i'r Ombwdsmon hefyd, os yw'r Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n briodol—
 - (a) rhoi gwybod i'r Comisiynydd perthnasol am gynigion yr Ombwdsmon ar gyfer cynnal ymchwiliad, a
 - (b) ymgynghori â'r Comisiynydd perthnasol am y cynigion hynny.
- (4) Os yw'r Ombwdsmon a'r Comisiynydd perthnasol o'r farn bod ganddynt hawl i ymchwilio, yn y drefn honno, y mater Ombwdsmon a'r mater cysylltiedig, caniateir iddynt—
 - (a) cydweithredu â'i gilydd yn yr ymchwiliad ar wahân i bob un o'r materion hynny,
 - (b) gweithredu gyda'i gilydd wrth ymchwilio i'r materion hynny, ac
 - (c) paratoi a chyhoeddi adroddiad ar y cyd sy'n cynnwys eu casgliadau unigol o ran y materion y maent ill dau wedi ymchwilio iddynt.
- (5) Os yw'r Ombwdsmon o'r farn—
 - (a) nad yw'r mater yn un y mae gan yr Ombwdsmon hawl i gynnal ymchwiliad iddo, a
 - (b) ei bod yn briodol gwneud hynny,rhaid i'r Ombwdsmon roi gwybod i'r person a gychwynnodd y gŵyn (os oes un) ynghylch sut i atgyfeirio'r mater cysylltiedig at y Comisiynydd perthnasol.

68 Gweithio gydag Archwilydd Cyffredinol Cymru

- (1) Os yw'r Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n briodol, rhaid i'r Ombwdsmon—
 - (a) rhoi gwybod i Archwilydd Cyffredinol Cymru am gynigion yr Ombwdsmon ar gyfer cynnal ymchwiliad, a
 - (b) ymgynghori ag Archwilydd Cyffredinol Cymru ynghylch y dull mwyaf effeithiol o gynnal ymchwiliad.
- (2) Os yw'r Ombwdsmon yn ymgynghori ag Archwilydd Cyffredinol Cymru o dan yr adran hon, caiff yr Ombwdsmon ac Archwilydd Cyffredinol Cymru—
 - (a) cydweithredu â'i gilydd mewn perthynas â'r mater y mae'r ymchwiliad yn ymwneud ag ef,
 - (b) cynnal ymchwiliad ar y cyd i'r mater, ac
 - (c) paratoi a chyhoeddi adroddiad ar y cyd mewn perthynas â'r ymchwiliad.